

6. Při falšování cizozemských úvěrních papírů nebo peněz má se soudce obrátiti přímo k ministerstvu práv (§ 136 tr. ř.).

Znalci (v říz. trest. důchodkovém).

Znalci v říz. trestním důchodkovém jsou osoby, kteříž se v trestním řízení důchodkovém k tomu cíli přibírají, aby důchodkovému úřadu vzhledem ku svým zvláštním znalostem uměleckým anebo živnostenským spolehlivou zprávu podali o skutkové povaze určitého přestupku důchodkového.

I. Způsobilost zalců.

Dobrozdání zalců může se vztahovati toliko na okolnosti spadající v umění, živnost, zaměstnání neb odborné vzdělání jejich (§ 717 tr. z. důch.). V tomto směru musí býti znalci

1. zkušeni a v oboru, o který jde, dobře obeznámeni a

2. musí míti vlastnosti nevadných svědků. Byla-li by za znalce ustanovena osoba, která nemá těchto vlastností, může obviněný, uveďa zákonné důvody, žádati za ustanovení znalce jiného. Rovněž úřad sám, jestliže zvěděl, že jmenovanému znalci vadí překážka, která by výpověď jeho činila zavrhitelnou nebo vadnou, má z úřední moci jmenování jeho odvolati a jiného nevadného znalce ustanoviti (§ 718 tr. z. důch.).

3. Za účelem posouzení předmětů státního monopolu, pak pravosti papírových kolků nebo úředních známek připojených na předmětech spotřeby neb užívání (kolky na hracích kartách, na časopisech, na zboží a pod.) smějí býti za znalce povoláváni toliko úředníci, kteří jsou při některém z těchto správních odvětví zaměstnání (§ 719 tr. z. důch.).

4. Jelikož kolky zavedené nař. ze dne 28. března 1854 č. 4484 min. fin. vyráběti jest oprávněna jediné dvorní a státní tiskárna, jest tato dle § 771 tr. z. důch. též k tomu povolána, aby o pravosti podezřelých kolkových známek dobré zdání podávala. Mají se tudíž v takovýchto případech veškeré finanční úřady za účelem zkoušení a podání nálezu o pravosti kolkových známek obracet přímo na dvorní a státní tiskárnu, která má k tomuto zkoušení přibrati též úředníka c. k. okresního finančního úřadu ve Vídni k tomu ustanoveného a ve smyslu §§ 720 až 724 tr. z. důch. svoje dobré zdání podati (§ 719 a výn. min. fin. ze dne 1. prosince 1885 č. 41.809/3073, věst. min. str. 451).

II. Provádění důkazu.

1. Vzetí zalců pod přísahu:

Byli-li znalci již všeobecně pro určitý obor vzati pod přísahu, budiž jim před výsledkem svatost přísahy od nich složené výslovně připomenuta. Znalci ostatní musí přísežně slíbiti, že věc zevrubně chtějí ohledati a, co na věci sbledají, pravdivě a úplně udati (§ 720 tr. z. důch.).

2. Místo výsledku:

Není-li v místě, kde se děje vyšetřování, zalců potřebnými znalostmi opatřených, nebo jsou-li proti jich povolání vzhledem k osobnímu jejich poměru k obviněnému závažné námitky, budtež předměty, jež mají býti ohledány, může-li se tak státi bez nepoměrného nákladu, zaslány na nejblížejší místo, kde lze znalce způsobilé nalézti. Nachází-li se obviněný ve vazbě, nemůže žádati, aby na místo, kde předměty k ohledání byly zaslány, byl též dopraven, leč že by útraty s tím spojené přímo zapravil a všem potřebným opatřením se podrobil (§ 721 tr. z. důch.).

3. Vyrozumění obviněného:

Je-li obviněný v místě, kde znalci mají býti slyšeni, nebo oznámil-li řádu, který znalce vyslýchá, zástupce v místě přítomného, budiž obviněnému, resp. jeho zástupci doba výslechu a jména znalců předběžně sdělena. Byla-li věc, jež má býti znalci posouzena, zaslána za účelem ohledání na jiné místo, nebo jestliže vůbec znalci mají býti slyšeni u úřadu, jenž má své sídlo jinde než v místě, kde se nachází úřad vyšetřující, budiž obviněný nebo jeho zástupce v místě onom se nacházející o tomto opatření vyrozuměn (§ 722 tr. z. důch.). Rovněž osoby z přestupku zavázané budtež k provádění důkazu znalci předvolány, resp. připuštěny; osoby tyto mohou při výslechu znalců též činiti přiměřené poznámky nebo připomenutí.

4. Znalci mají svoji výpověď, pokud dle § 665 tr. z. důch. nenastává odchylka, vždy učiniti ústně; mohou však též výpověď svoji podati písemně, ve kterémžto případě pak budiž od nich podepsána a k protokolu připojena (§ 669 tr. z. důch.).

5. Při ohledání mohou důchodkový úředník a obviněný nebo jeho zástupce znalcům činiti připomínky, které za nutné pokládají (§ 723 tr. z. důch.).

IV. Nález znalcův a jeho průvodní moc.

1. K úplnému důkazu znalci jest zapotřebí souhlasné výpovědi dvou znalců o vlastnostech věci, jež mají býti prokázány. Jestliže by jejich výpovědi se nesrovnávaly, budiž přibrán znalec třetí, a sluší pak pokládati za pravé mínění, k němuž tento třetí znalec přistoupí. Je-li však i tento jiného názoru, mají býti slyšeni znalci jiní. Nálezací úřad má pak, přihlížeje k různým míněním slyšených znalců, k důvodům, jež každý znalec pro svoje mínění uvedl, k zaměstnání znalců a vůbec ke všem okolnostem, posouditi, pokud a do jaké míry lze víry přiložiti souhlasnému nálezu dvou znalců naposled slyšených (§ 724 tr. z. důch.).

2. Při odhad ech: Dle týchž zásad řídí se i provedení odhadů. Nesrovnávají-li se výpovědi znalců ohledně výše ceny, budiž vzata za základ cena průměrná (§ 725 tr. z. důch.).

3. O cizozemském původu určité věci tvoří nález znalců sám o osobě důkaz ve třech případech:

a) Je-li to přírodní výrobek nebo surovina z něho pocházející, o nichž znalci prohlásí, že je lze vyráběti nebo naléztí jedině v krajinách s jiným podnebím nebo v určitých krajinách mimo obvod celního území ležících.

b) Jestliže znalci uznají, že k vyrobení dotyčné věci jest zapotřebí umělecké nebo živnostenské způsobilosti podmíněné zvláštními klimatickými nebo místními poměry, jichž v obvodu celního území není.

c) Jestliže znalci prohlásí, že předmět monopolu jest takové povahy, jaké stát nevyrábí ani ve svých skladech neprodává (§ 742 tr. z. důch.).

4. V ostatních případech může nález znalců v příčině vyšetření původu zboží přispěti toliko k utvrzení určitých okolností, k dotvrzení nebo vyvrácení průvodních prostředků nebo k odůvodnění udání, že zboží není původu tuzemského (§ 743 tr. z. důch.).

5. Znalci jsou dále k tomu povoláni, aby svůj nález podávali o jednotlivých vlastnostech zboží, jež příkladem vypočítává (§ 744 tr. z. důch.) a

6. o výrobě a označení zboží § 745 tr. z. důch.

7. O správnosti rukopisu mají se jeden nebo dva znalci, porovnajíce jej s rukopisy uznanými nebo beze vší pochybnosti pravými nebo jiným způsobem o povaze jeho se přesvědčíce, vysloviti (§ 694 tr. z. důch.).

V. Protidůkaz proti nálezu znalců.

Ve všech případech, kde nález znalců buď sám o sobě (§ 742 tr. z. důch.) nebo ve spojení s jinými okolnostmi (§§ 746 a 747 tr. z. důch.) tvoří důkaz o cizozemském původu věci, lze proti tomuto nálezu provést protidůkaz, že zboží jest původu tuzemského nebo že bylo podrobeno clu při přívozu nebo konečně, jedná-li se o předmět státního monopolu, že byl koupen v prodejovém místě státního důchodu neb od osoby státem k prodeji předmětů státního monopolu zřízených (§ 748 tr. z. důch.).

VI. Odměna znalců.

Lékaři, ranhojiči a porodní báby mají v trestním řízení důchodkovém podati svoje dobrozdání, pokud bydlí v místě svého výsledku, bez nároku na odměnu. Jiní znalci, k nimž sluší počítati též tlumočníky, mohou žádati odměnu za svoji námahu dle předpisů v soudním řízení trestním platných; poplatky znalcům poskytnuté má vésti resp. nahraditi odsouzený (§§ 918, 919, 920, 926 tr. z. důch.).

VII. Zkouška výrobní (Werkprobe) slouží jako pomocný prostředek k objasnění dobrozdání znalci podaného (§ 749 tr. z. důch.). Viz čl. Zkouška výrobní.

Znalci potravin.

I. Pojem.

Znalci potravin jsou osoby theoreticky i prakticky způsobilé a státem povolané k tomu, aby v obchodu potravinami zkoumáním a dobrozdáním svým rozhodovaly o upotřebitelnosti nebo neupotřebitelnosti a dalším osudu těchto potravin a některých poživatin. Aby se vyhovělo potřebě takovýchto odborných a zvláště kvalifikovaných sil, vydán byl zvláštní studijní a zkušební řád »pro znalce potravní« (srv. min. nař. ze dne 13. října 1897 č. 241 ř. z.). »Diplomovaným znalcem potravním« smí se nazývati toliko ten, kdo nabytí zvláštního diplomu vydaného zemským politickým úřadem; tato autorisační listina vydá se, prokáže-li svéprávná a zachovalá osoba:

1. předběžné všeobecné vzdělání (jež se prokáže pravidelně maturitním vysvědčením z gymnasia nebo z reálky § 1 a 2 odst. 1 cit. nař. z r. 1897 č. 241 ř. z.);

2. že s prospěchem odbyla přírodovědecké studium na vysokých školách (t. j. na některé universitě nebo vysoké technické škole — srv. §§ 1 a 3 cit. nař.);

3. že s prospěchem vykonala zvláštní odborná studia (srv. § 1 a §§ 13—16 cit. nař. z r. 1897 č. 241 ř. z.).

Zvláštním pojítkem sprostředkujícím po zákonu přechod ze stadia studií pod č. 2) naznačených ku vzdělání dovršujícímu způsobilost odbornou (č. 3) jest t. zv. zkouška kvalifikační t. j. zvláštní zkouška konaná na některé filosofické fakultě z přírodovědeckého studia na vysokých školách odbytého (§§ 4—8 cit. nař.).

Zkouška kvalifikační, beroucí se směrem předepsaným v celku pro veškeré zkoušky státní, resp. přísné, skládá se

- a) z praktické zkoušky z lučby,
- b) z theoretické zkoušky z lučby,